



Malmö stad
Förskolenämnden

Datum

2025-04-03

Adress

Lugna gatan 82

Diarienummer

FSKF-2024-15926

Yttrande**Till**

Kommunfullmäktige

**Remiss angående Motion Jacqueline Maly (SD),
Lisbeth Persson Ekström (SD) och Michael Hård af
Segerstad (SD) - Etablera fler uteförskolor i
kommunal regi
STK-2024-1710**

Förskolenämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

För att uppnå mer kvalitativ utevistelse för barnen är goda förutsättningar för verksamhetens utevistelse väsentliga. Satsningar på exempelvis höjd kompetens inom utomhuspedagogik är en faktor som bidrar till mer kvalitativ utevistelse. Uteavdelningar eller uteprofiler på befintliga förskolor och initiativ för mer utevistelse, framförallt för de äldre barnen, bedöms som mer ändamålsenligt än fler uteförskolor. Mot bakgrund av ovanstående förslår förskolenämnden kommunfullmäktige att avslå motionen.

Yttrande**Inledning och bakgrund**

Förskolenämnden anser att etablering av fler renodlade uteförskolor inte är den optimala lösningen på ökad utevistelse i kommunala förskolor. Nedan presenteras flera perspektiv som ligger till grund för bedömningen.

Uteförskolor bedriver den huvudsakliga undervisningen utomhus och anpassas efter väderleken och årstidernas olika växlingar. I Malmö finns en kommunal uteförskola (Stock och Sten) och flera förskolor som har uteavdelningar eller uteprofil.

I motionen anges att efterfrågan på uteförskolor är stor. Bedömningen är att efterfrågan på uteförskolan Stock och Sten inte enbart kan härledas till att det är en uteförskola utan påverkas också i hög grad av att det är en centralt belägen förskola.



Hälsofördelarna med utevistelse är många för både barn och vuxna och det bör poängteras att utevistelse sker dagligen i förskolorna och är en del av att uppfylla läroplanen. Dessutom besöker förskolorna stadens parker som ett komplement till den egna gården och för att uppfylla läroplanen.

Som ett exempel på hur utvecklingen av utförskolor sett ut under senare tid blev Björkängens utförskola vid årsskiftet en del av intilliggande Pilängens förskola. Verksamheten är alltså ingen renodlad utförskola numera utan är en del av Pilängens förskola med uteprofil. Denna förändring har skett mot bakgrund av att det är svårt att bedriva en renodlad utförskola, framförallt för de yngsta barnen. Det finns utmaningar i att erbjuda de allra yngsta barnen goda förutsättningar när hela förskoledagen tillbringas utomhus under alla årstider. Dessutom har intresset från vårdnadshavare under åren minskat och förskolan har haft svårt att fylla platserna. För att öka flexibiliteten i platshanteringen har Björkängens utförskola (barn och pedagogisk personal) inkluderats i Pilängens verksamhet. Det pedagogiska uteperspektivet kommer att kvarstå i form av en avdelning med uteprofil. Avdelningen riktar sin verksamhet till barn från cirka tre års ålder och uppåt.

Verksamhets- och barnperspektiv

En renodlad utförskola kräver mer bemanning för att uppnå tillsynsansvaret. Detta skapar mindre flexibilitet för verksamheten och verksamheten blir mer sårbar. Det bedöms som mer fördelaktigt att koppla en uteprofil eller uteavdelning till en befintlig förskola, vilket skapar mer flexibilitet. På en utförskola arbetar personalen utomhus året runt, vilket är en förutsättning och det kan då bli en utmaning vid exempelvis sjukfrånvaro att tillsätta personal med den erfarenheten. För att uppnå en kvalitativ utevistelse för barnen är satsningar på goda förutsättningar för utevistelse väsentliga. Tillräckligt med personal, goda möjligheter att torka våta kläder, att personal har ändamålsenliga kläder, att gårdarna är tillräckligt stora samt utflyktsvagnar och utflyktsbussar är några av förutsättningarna. Höjd kompetens inom utomhuspedagogik anses också som en faktor som bidrar till mer kvalitativ utevistelse.

Ur ett barnperspektiv är det svårt att motivera långvarig utevistelse för de yngsta barnen, framförallt under vinterhalvåret. Det krävs mycket kläder och de yngre barnen har svårigheter att röra sig och därför blir utevistelse i långa perioder inte meningsfull för dem. Det är även svårt att utveckla motoriken då tjocka kläder begränsar barnens rörelsemöjligheter. Vissa finmotoriska och skolförberedande aktiviteter är svårt att genomföra under vinterhalvåret med vantar.



Jämlikhet

Det medför vissa extra åtaganden att ha sitt barn på en uteförskola jämfört med en annan verksamhet. Vid en placering på en uteförskola krävs flera uppsättningar av kläder för att klara utevistelse i alla väderlekar. Av den anledningen kan endast familjer som önskar en uteförskola erbjudas plats på en sådan till skillnad från andra förskolor.

I placeringsarbetet förekommer det ofta att familjer erbjuds en annan förskola än den de önskade, då det är samma typ av verksamhet på förskolorna. Kraven på vårdnadshavare på en uteförskola gör att alla barn inte kommer ha möjlighet att placeras på en uteförskola.

Förutsättningar för placeringsarbetet

Att endast barn som önskat uteförskola kan erbjudas plats på en sådan gör att det i flera fall har varit svårt att tillgodose förskolans behov av antal barn och ålderssammansättning. Den främsta faktorn för huruvida det går att erbjuda en plats är den geografiska placeringen. Finns det många barn i området är sannolikheten större att tillräckligt många önskar en uteförskola.

De senaste åren har flera förskolor av den anledningen valt att organisera om sin verksamhet och istället integrerat sina uteverksamheter som en avdelning med uteprofil, då detta ger bättre möjligheter för rektor att bedriva en välfungerande verksamhet och inte medför några hinder i placeringsarbetet. Utifrån ett barnperspektiv skapar det större möjligheter för verksamheten att möta barnens olika behov.

Förutsättningar att etablera uteförskolor i befintliga parker

Utifrån ett stadsplaneringsperspektiv värnas stadens befintliga parker och är angeläget för att människor ska trivas och må bra i staden. För att etablera en förskola i någon av Malmös befintliga parker krävs detaljplaneändring. En uteförskola behöver en lokal att vistas i vid dåligt väder som ska innehålla ha toaletter, personalutrymme och möjlighet att hantera matlagning. Det finns starka incitament för att inte inskränka på de parker som finns i Malmö.

Många av Malmös parker är belägna intill trafikerade gator som medför höga bullervärden och där luftkvaliteten inte alltid är tillräckligt god. Det förekommer gång- och cykelbanor som löper genom grönområdena där cyklar, el-scootrar och mopeder ofta färdas i hög fart. I vissa parker finns anlagda dammar och vattenmagasin för dagvatten och skyfall som kan utgöra en risk för barn. Det är inte önskvärt att hägna in parker, gång- och cykelvägar eller vattensamlingar eftersom det är viktigt att marken uppfattas som allmän och tillgänglig.



Förskoleverksamheten är ansvarig för miljön som barnen vistas i och behöver göra en bedömning av de miljöer man planerar att vistas i. Markanvändningen för förskola klassas som "känslig markanvändning" och innebär bland annat att marken ska vara fri från farliga markföroreningar. En prövning görs ofta i samband med att detaljplaner för förskola tas fram. Om parker skulle utgöra huvudsaklig uteyta för förskolebarns utevistelse, behöver bedömningen göras på annat sätt. Bedömningen blir annorlunda om det är fråga om återkommande användning och att sanera mark i parker skulle, förutom medföra stora kostnader, innebära ett ingrepp i uppvuxna gröna miljöer. Mot bakgrund av förutsättningar och intressen inom stadsplaneringen är etablering av utförskolor i Malmös befintliga parker svårt att genomföra.

Nya förskolor

Nya förskolor som etableras i förskolenämndens regi har 30 kvm friyta per plats. Detta skapar stora gårdar med ändamålsenliga utemiljöer som främjar lek, rörelse och rekreation. Det finns goda förutsättningar att bedriva pedagogisk verksamhet på dessa gårdar och främja en meningsfull utevistelse.

Sammanfattning

För att uppnå mer kvalitativ utevistelse för barnen inom förskolenämndens verksamhet är satsningar på goda förutsättningar för utevistelse väsentliga. Utöver det anses satsningar på exempelvis höjd kompetens inom utomhuspedagogik som en faktor som bidrar till mer kvalitativ utevistelse. Uteavdelningar eller uteprofiler på befintliga förskolor och satsningar på mer utevistelse, framförallt för de äldre barnen, bedöms som mer lämplig än fler utförskolor. Med beaktande av ovanstående föreslår förskolenämnden att kommunfullmäktige avslår motionen.

Ordförande

Mohamed Yassin (MP)

Nämndsekreterare

Ida Alm

Michael Hård af Segerstad (SD) och Berit Eskilsson (SD) har reserverat sig muntligen i ärendet.